І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 164. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК. СУБОТА, 9-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1967 No. 164. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

П'ятниця, 8-го вересня, 1967

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ЗАЯВИВ, що він найменував негра Волтера Е. Вашингтона на комісара столиці міста Вашингтону, що буде означати, що цей мурин буде першим посадником більшого міста в ЗДА. В 1960-му році Вашингтон мав 764.000 населення, в 1965-му році його населення оцінюють на 801,000, в тому 63 відсотки муринів. В 1970-му число населення столиці мало б виносити 840,000, в тому 68 відсотків негрів. Волтер Е. Вашингтон тепер очолює мешканевий відділ Ню Йорку, де дружньо співпрацює з республіканським посадником Джаном Ліндсеєм.

ГУБЕРНАТОР ДЕМОКРАТ ІЗ ВЕРМОНТУ Філіп А. Гофф заявляє, що мишиґенський губернатор Джордж Ромні не має слушности, коли тепер твердить, що його зле інформували в 1965-му році у В'єтнамі американський амбасадор Генрі Кебот Ладж і командант американських збройних сил генерал Вілліям С. Вестморленд про становище на фронті у В'єтнамі та про тамошню політичну ситуацію. Ромні назвав такі інформації „полосканням мозку". Губернатор Гофф був у В'єтнамі разом із губернатором Ромні і заперечує твердження свого республіканського колеґи.

КАЛІФОРНІЙСЬКИЙ ГУБЕРНАТОР РОНАЛД РІҐЕН виявив плян виголосити шість доповідей в різних стейтах. Але він одночасно заперечив, що ця його рухливість має на цілі здобути номінацію на кандидата на президента від Республіканської партії в 1968-му році. Вже давніше він повідомляв, що в трьох останніх днях цього року має виголосити три великі промови: в Юрека (Іллиной), Колюмбія (Південна Каролайна) і Мілвокі (Висконсин). В жовтні він буде промовляти в стейтах: Кентаки, Айава, двічі в стейті Кензас, в Далласі (Тексас), та в Шикаґо. Ріґен сказав, що він знає, що численні особи будуть думати, що він старається про номінацію, але в дійсності він виголошує ці промови для добра партії й американського народу.

ҐАРРІСОН ОСКАРЖУЄ ВОРРЕНА В ТОМУ, що старається не допустити до того, щоб доказати, що вбивство президента Кеннеді відбулося внаслідок змови. Головний суддя Найвищого Суду ЗДА Ерл Воррен очолював Комісію, яка опублікувала звіт про вбивство президента Кеннеді. Нюорлеанський прокуратор Джім Ґаррісон твердить, що нюорлінський бизнесмен Клей Л. Шо змовлявся з Лі Гарві Освалдом та з іншими, щоб вбити Кеннеді. Воррен недавно заявив в Токіо в Японії, що він не має жадного сумніву, що Освалд діяв сам і не мав змовників. Ґаррісон твердить, що Воррен „висаджує в повітря динамітом" його докази про змову в справі злочину в Далласі 1963-го року.

У СВІТІ

МОСКОВСЬКА „ЛІТЕРАТУРНА ГАЗЕТА" ВИЛАЯЛАСЯ проти поета Андрея Вознесенського, закинувши йому „яскраву безтактність" супроти проводу совєтської Спілки письменників. Совєтський уряд і підпорядкована йому та Спілка перешкодили Вознесенському, себто фактично заборонили, виїхати з початком червня ц. р. на заповіджений його виступ у Ню Йорку, після чого Вознесенський написав гострого листа до редакції „Правди" і „Ізвєстій": того листа ті газети не надрукували, однак він появився повністю в „Ню Йорк Таймсі". Тепер „Літературна Ґазета" передрукувала вірш з нюйоркського комуністичного тижневика „Ді Воркер" з 3 вересня ц. р., в якому Вознесенського лучать з СіАйЕй і Світланою Сталіною.

КОНҐРЕС БРИТІЙСЬКИХ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК ЗАЯВИВСЯ проти економічної політики прем'єра Гаролда Вільсона. Це вже друга впродовж двох днів того конґресу поразка Вільсона, не тільки прем'єра, але й голови Партії Праці, яка спирається головно на англійських професійних спілках. День перед тим той конґрес затаврував становище уряду Вільсона в справі В'єтнаму та зажадав, щоб він відмежувався від політики Америки.

22-ЧЛЕННА ДЕЛЕҐАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ОБСЕРВАТОРІВ ВИБОРІВ У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ЗВІТУВАЛА президентові Джансонові з свого перебування у В'єтнамі та своїх вражень і спостережень. Всі без вийнятку члени тієї делеґації, між якими були губернатори, сенатори, конґресмени, духовники, робітничі й муринські діячі, висловлювалися з великим признанням про поставу однаково південно-в'єтнамських властей, як і рядових громадян супроти недільних президентських виборів.

ІНДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ІНДІРА ҐАНДІ ПЕРЕЙНЯЛА тимчасово портфель міністра закордонних справ, після того, як міністер М. С. Чаґля зрікся свого становища на знак протесту проти прийнятої урядом постанови про скасування обов'язкового навчання в школах англійської мови та заведення навчання реґіональних індійських мов.

ЗАХІДНЬО - НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР КУРТ ҐЕОРҐ КІЗІНҐЕР ЗАПОВІВ, що його уряд виготовив плян зліквідування цьогорічного 16-більйонового бюджетового дефіциту впродовж найближчих трьох років. Кізінґер заявив, що на зрівноваження державного бюджету складеться комбінація — невисокого підвищення податків, зменшення бюджетових видатків та затягнення закордонного довготермінового кредиту.

РУМУНСЬКИЙ ВІЦЕ-ПРЕМ'ЄР ҐЕОРҐЕ РАДУЛЕСКУ ЗАГРОЗИВ, що не підпише комунікату конференції віце прем'єрів всіх европейських сателітських держав, яка відбулась у Беоґраді в справі економічної допомоги арабським країнам, якщо в тому комунікаті Ізраїль буде названий „аґресором". Румунія — всупереч Совєтському Союзові, Юґославії й іншим комуністичним країнам, далі зберігає дипломатичні й торговельні взаємини з Ізраїлем. Остаточно в проголошеному комунікаті взагалі не згадується Ізраїлю, а тільки говориться про боротьбу арабських країн проти „імперіялізму й неоколоніялізму", яка спричинила їм „економічні труднощі".

ГОЛОВНОЮ ЦІЛЛЮ ПОДОРОЖІ ДЕ ҐОЛЛЯ ДО ПОЛЬЩІ Є — твердить західня преса — затіснити взаємини Франції з Москвою і її сателітськими країнами, але також вплинути на комуністичний уряд Польщі, щоб він поставився прихильніше до старань Західньої Німеччини щодо покращання відносин з Польщею.

БРИТІЙСЬКІ РОБІТНИЧІ СПІЛКИ ПОДІЛЕНІ в поглядах на В'єтнамську війну. Все ж, на загальних зборах Конґресу робітничих спілок, які є підпорою Партії Праці, прийнято два дні тому більшістю голосів резолюцію, яка закликає теперішній уряд Партії Праці відмежуватися від американської політики в справі В'єтнаму та наполягати на Америку, щоб вона відкликала з В'єтнаму свої війська.

Страйк автомобільних робітників може тривати два місяці

Дітройт. — Фордова Моторова Компанія і спілка Об'єднані Автомобільні Робітники приготовляються до довгого й коштовного страйку. Передбачають, що страйк, який почався 7-го вересня, може потривати до двох місяців. Спілка Автомобільних Робітників збільшує вкладки на страйковий фонд, який виносить $67 мільйонів і який буде тижнево зменшуватись внаслідок страйку на $4.5 мільйона. Переговори мають початися аж в понеділок 11-го вересня. Спілка Автомобільних Робітників нараховує 1,400.-000 членів, страйкують коло 160.000. Факти про страйк в автомобільній промисловості. Фордова Моторова Компанія має в готівці і у вартісних паперах $500 мільйонів, а її все майно становить $8 більйонів згідно зі станом із 30-го червня цього року. У Форда працюють 159,816 робітників, які є членами спілки Об'єднані Автомобільні Робітники. Вони працюють у фабриках та різних складах і відділах в 25-ох стейтах. Форд пропонує підвишку по 55 до 60-ох центів за годину праці впродовж трьох років, а робітники вимагають збільшення по 90 центів за годину праці. Робітники твердять, що Форд для збільшення платні тільки на 3.2 відсотка, хоч заявляє, що це збільшення становить 4 відсотки. Останній страйк тривав п'ять тижнів і був у фабриках Дженерал Моторс.

В Ню Йорку не зачнеться навчання в публічних школах, бо страйкують вчителі

Ню Йорк. — Заповіджений початок навчання в публічних школах Великого Ню Йорку на понеділок, 11-го вересня, найправдоподібніше не відбудеться, бо спілка Об'єднана Учительська Федерація не погоджується на те збільшення платень, яке пропонує Міська Рада і вирішила страйкувати. Офіційно це не буде „страйк", бо міські працівники не мають права на страйк, це буде масова резиґнація вчителів, яку вони внесуть в понеділок, 11-го вересня. Спілка нараховує 49.000 членів. Її делеґати відкинули в четвер 7-го вересня пропозицію Міської Ради збільшити вчителям платні коштом $125-ох мільйонів. В цій справі мають ще відбутися загальні збори вчительської спілки, які мають затвердити, або відкинути рішення своїх делеґатів. Навіть, якби й прийняли запропоноване збільшення платні, то навчання не могло б початися в понеділок 11-го вересня, бо не зроблено жадної підготовки до цього тому, що вчителі не погоджуються працювати, поки не буде нового контракту про працю. Представники шкільної адміністрації сподіваються, що більшість вчителів прийме те збільшення платні, яке запропонувало місто.

Прихильник Ніксона критикує Ромні за становище в справі В'єтнаму

Вашинґтон. — У змаганнях за номінацію на кандидата на президента в 1968-му році оце вперше почалася публічна боротьба між двома можливими республіканськими кандидатами. Голова виборчої кампанії за номінацію Ричарда М. Ніксона, колишній губернатор Оклагоми Генрі Беллмон, заявив, що мишиґенський губернатор Джордж Ромні виявив свою нездібність вирішувати закордонні і внутрішні проблеми. Під закордонною проблемою він розуміє заяву мишиґенського губернатора про те, що йому „виполоскали мозок", це значить говорили йому неправду про війну у В'єтнамі, коли він відвідував ту східньоазійську державу. На думку Беллмона, Ромні пошкодив справі ЗДА такою заявою. Ромні твердив донедавна, що війна у В'єтнамі морально оправдана, і що ця країна мусить її вести до переможного закінчення, а тепер, шукаючи прихильности серед виборців, заперечує це своє твердження. На думку Беллмона Ромні не вміє розв'язувати і внутрішніх проблем, як про це свідчить справа расових заворушень в Дітройті. Беллмон заявив, що кампанія за Ніксоном не звертається проти республіканських кандидатів, тільки проти демократичного президента Джансона, який буде старатися про перевибір в 1968-му році. Також інші республіканці, на зборах голов стейтових комітетів у Вашинґтоні критикували губернатора Ромні за становище в справі В'єтнаму, кажучи, що Ромні сам себе понизив, коли признався, що йому „виполоскали мозок". Беллмон твердить, що Ромні напевно програє вибори, коли буде республіканським кандидатом.

Еклі стверджує збільшення економіки і вимагає більших податків

Вашинґтон. — Голова Ради Економічних Дорадників в Білому Домі Гарднер Еклі на нараді Президентового Кабінету звітував про збільшений темп збільшення економіки в другому півріччі та домагався, що треба конче збільшити прибуткові податки, щоб не довести до збільшення інфляційного тиску. Еклі твердить, що всі економічні показники свідчать про те, що економіка цієї країни приспішить темп розвитку в другій частині цього року і в 1968-му році. Еклі покликувався на те, що в серпні ц.р. зменшилося число безробітних і виносило тільки 2.9 мільйона, що становить тільки 3.8 відсотка всіх робітних сил країни. Число затруднених в серпні було рекордово високе і становило 76.1 мільйона. Між 2,900,000 безробітними було 986,000 дорослих чоловіків, 1,100.000 дорослих жінок і 900,000 молоді у віці нижче 20 років. Число тижневих годин праці фабричних робітників в серпні виносило 40.6. Але того самого дня, коли Еклі говорив про швидший темп збільшення економіки, почався страйк у всіх фабриках Моторової Фордової Компанії, який, якщо довше триватиме, некорисно відіб'ється на економіці цієї країни. Уряд, покищо, мовчить про цей страйк, який може поширитися і на інші автомобільні компанії.

У ДІТРОЙТІ — ГРОМАДСЬКА НАРАДА В СПРАВІ СКВУ

Дітройт, Міш. — Екзекутива метрополітального Відділу УККА повідомила, що в суботу 23 вересня, в залі Українсько- Американського Осередку на вул. Карпентер ч. 2965 відбудеться о 7-ій вечора Громадська Нарада у справі Світового Конґресу Вільних Українців. До участи в нараді запрошено всіх платників національного датку, представників установ і все громадянство.

Довгий на 40 миль бар'єр розмежує дві частини В'єтнаму

Вашинґтон. — Секретар оборони Роберт МекНамара заявив, що після дворічного обмірковування ідеї збудувати вздовж кордону між Північним комуністичним і Південним вільним В'єтнамом замінований та уфортифікований бар'єр — американські й південнов'єтнамські військові кола рішили приступити до реалізації того проєкту. Кордон між тими двома частинами В'єтнаму, поділеного на Женевській конференції з 1954 року, веде по 17-ій паралелі, причому створено тоді широку на 6 миль демаркаційну здемілітаризовану лінію. Північний В'єтнам негайно знехтував ту постанову, зробивши з тієї здемілітаризованої зони насправді свою випадну військову базу. Американці бомбардують її з літаків, але все одно той 40-милевий кордон став найбільш використовуваним для перекидання комуністичних військ і виряду з півночі на південь. Цей кордон веде від Південно - китайського моря до кордону Ляосу. Не відомо, чи заплановане замінування й уфортифікування тієї лінії простягнеться і почерез Ляос, де північно-в'єтнамські комуністи створили так званий „шлях Го Чі Мінга", яким іде постійна контрабанда війська і зброї до Південного В'єтнаму. Розпочалися вже праці над прочищенням 15-милевої смуги джунґлії. Зараз на південь від демаркаційної лінії американці й південні в'єтнамці прокладуть на просторі 40 миль міни, дротяні застави, всілякі засідки й електронічні алярмові прилади. Противники того проєкту твердять, що такий бар'єр практично безвартний, бо він не припинить допливу людей, зброї і війська з Північного В'єтнаму, який тоді використовуватиме у більшому ступні згаданий шлях Го Чі Мінга через Ляос та „невтральну" територію Камбоджи. Ото ж той бар'єр зактуалізує тільки потребу — поширити воєнні дії також на Камбоджу. Тим часом на південь від Дананґу продовжувались важкі бої. Згинуло 114 американських морських піхотинців, а 283 було ранених, — у тій битві згинуло 376 комуністів.

Новообраний південно-в'єтнамський президент Нґуєн Ван Тіє заповів, що після своєї інавґурації, яка відбудеться коло 1-го жовтня, він запропонує Північному В'єтнамові, щоб припинити його бомбардування, якщо Північний В'єтнам з свого боку виявить якусь „добру волю".

22-га Генеральна Асамблея ОН збереться 19-го вересня ц. р.

Об'єднані Нації. — У вівторок 19-го вересня ц. р. буде відкрита в Ню Йорку 22-га з черги Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй. Її денний порядок охоплює 94 справи, з яких багато є вже „хронічними", повторюючись на кожній новій сесії Генеральної Асамблеї. До таких справ належить — внесок комуністичних країн на прийняття до ОН Комуністичного Китаю, справа Кіпру, справа біло-расистського правління в Південно-африканському Союзі та „нелеґального" проголошення державної самостійности Родезії з її біло-расистським урядом і т.п. У точці про міжнародне роззброєння прийде в цьому році конкретний американсько - совєтський проєкт договору проти поширення атомової зброї. Постійна справа арабських втікачів з Палестини з часу першої ізраїльсько-арабської війни з 1948 р. поширена тепер взагалі на арабських втікачів з окупованих Ізраїлем земель та на цілу ізраїльсько-арабську проблему, що її СССР і араби схоплюють у формулі „наслідки ізраїльської аґресії".

Де Ґолль признає, що поділ Німеччини „не природний" та що самі німці повинні перевести з'єднання

Варшава. — Французький президент Шарль де Ґолль перевів у Варшаві, де він перебуває на 6-тиденних відвідинах, першу двогодинну ділову нараду з комуно - польським президентом Едвардом Охабом, після якої кожний із них проголосив окрему заяву. У своїй заяві де Ґолль ствердив, що „ненормальна ситуація поділеної Німеччини повинна бути вирішена самими німцями в рамах порозуміння Західньої, Середньої і Східньої Европи". Речник польського міністерства закордонних справ заявив, що Польща може тільки тоді погодитись на нав'язання з Західньою Німеччиною повних дипломатичних взаємин, коли Західня Німеччина перестане визнавати себе за єдиного репрезентанта німецького народу, цебто визнає „суверенну" Східню Німеччину та, очевидно, визнає кордон Одри-Нісси між Німеччиною і Польщею і урочисто відмовиться від амбіцій мати атомову зброю. У своїй новій промові де Ґолль підкреслив, що Франція завжди визнавала право й потребу існування польської держави, дармащо „не всі інші хотіли те саме". За найпершими коментарями — це був прозорий натяк на Росію, яка брала участь у розподілах Польщі в другій половині 18-го століття, а з початком другої світової війни, на базі попереднього порозуміння з гітлерською Німеччиною, зламала пакт неаґресії з Польщею та напала на неї під покришкою „визволення" українців і білорусинів. У понеділок 11-го вересня де Ґолль має нараджуватись з прем'єром Владиславом Гомулкою. Кардинал Вишинський прислав листа де Ґоллеві разом із дарунком — репродукцією образу Божої Матери з Ченстохови.

К. Варварів узяв участь на З'їзді Американських Соціологів в Сан Франсіско

Сан Франціско. — З кінцем серпня тут в готелі Сан Франціско Гілтон відбулася 62-га Річна Наукова Конференція Американського Соціологічного Товариства, яке об'єднує біля п'ять тисяч соціологів, переважно професорів американських університетів.

В конференції, головною темою якої є „суспільство і культурні зміни", взяв участь, як представник Державного Департаменту ЗДА, Кость Варварів. Темою його доповіді було „ЮНЕСКО і міжнародний розвиток соціяльних наук".

Іншими учасниками цього панелю про вклад міжнародніх організацій в розвиток соціяльних наук були: професор Чарлс П. Люміс, президент Амер. Соціологічного Т-ва, професор Пауль Лазарсфельд з Колумбійського Університету і проф. Кларенс Е. Глік з Гавайського Університету.

На оселі ім. Ольжича відзначено 50-ліття Української Державности

Лігайтон, Па. (П. Д.) — Окремим святочним концертом і бенкетом, влаштованим Союзом Ветеранів Українського Резистансу, відзначено тут минулої суботи і неділі, 2 і 3 вересня ц. р., 50-ті роковини відновлення Української Державности та 25-ліття УПА і Похідних груп.

Ювілейні святкування звеличали своєю приявністю голова представництва В. О. Державного Центру УНР в ЗДА проф. Іван Крамаренко, як також співтворці й учасники перших Відділів УПА ґен. Аркадій Валійський, отаман Тарас Бульба-Боровець, полк. Петро Смородський, курінний Максим Скорупський, сотник Іларіон Поліщук, сотник Петро Войновський та цілий ряд інших старшин, підстаршин і стрільців українського підпілля.

Святочний Концерт, що його відкрив в місцевому парку вступним словом член Головної Команди та один з головних організаторів СВУР сот. І. Поліщук, складався з рецитації пані Олі Білозор-Цеґельської, фортепіянового соля і сольоспіву братів Юрія і Михайла Стецинів, та виступу танцювальної групи парохії св. Арх. Михаїла зі Скрентону під кер. о. Нестора Коваля.

З окремим словом виступали голова Представництва В. О. УНРади в ЗДА проф І. Крамаренко, ґен. А. Валійський, от. Т. Бульба-Боровець, а головну доповідь виголосив проф. д-р Петро Стерчо. Програмою проводив Павло Дорожинський, який також окремо представляв всіх визначних гостей.

Серед чисельно зібраної кількасотної авдиторії, був ряд визначних громадян, прибуло також кільканадцять священиків з довколишніх парохій. Концерт попередили в неділю перед обідом окремі Богослуження, що їх відслужили: в українській православній каплиці о. прот. А. Двораківський, а в українській католицькій о. Т. Бариляк, о. М. Стебельський і о. В. Грабець.

В неділю вечором відбувся у великій місцевій залі святочний бенкет з участю духовенства та всіх визначних гостей. На бенкеті, що його відкрив член Гол. Команди СВУР ред. А. Шекерик, функцію тостмайстра сповняв проф. д-р П. Стерчо. Він же представляв всіх визначних гостей за головним столом, а між ними стейтового конґресмена Дж. Сіманова. Крім нього ще виступали з окремим словом проф. І. Крамаренко, пор. УСС А. Кіґічак, ред. А. Шекерик та учасник похідних груп десятник М. Хома, який склав окремий звіт ґен. А. Валійському.

На святкування наспіло ряд привітань від українських установ і організацій, як також окремих осіб. В суботу і неділю закінчено вечір товариською зустріччю із забавою.

Проф. Б. Боцюрків візьме участь у міжнародній конференції в Женеві

Едмонтон. — Проф. Богдан Боцюрків з Альбертського Університету в цьому місті візьме участь — на запрошення Женевського Інституту для студій над релігійними інституціями — у міжнародній конференції в Женеві у Швайцарії, присвяченій розглядові сучасних релігійних та інтелектуальних течій в Совєтському Союзі. Конференція відбудеться в половині вересня ц. р. і під час однієї із її сесій проф. Б. Боцюрків прочитає доповідь на тему „Концепції взаємин між Церквою і державою в СССР. У зв'язку із своїм виїздом до Женеви проф. Б. Боцюрків відвідає також деякі із науково-дослідних осередків у Німеччині, Італії та Франції. На недавньому з'їзді канадійських наукових товариств, який відбувся в Оттаві, проф. Б. Боцюрків виголосив доповідь на тему „Совєтська церковна політика з перспективи півсторіччя". Під час цього З'їзду проф. Б. Боцюрків був обраний, як представник зах. провінцій Канади, на члена управи Канадійської Асоціяції Політичних наук.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

„ВЧОРА — РЕКОРД СЬОГОДНІ — НОРМА"

Під таким наголовком повідомила „Радянська Україна" з 24 серпня про те, як на новій пристані біля Одеси — Іллічевській — кожне друге судно відходить від берега навантажене достроково. За те, що портовики перетворили швидкість навантажування суден, яка недавно вважалася рекордовою, в звичайну „норму", їм уже дев'ятий раз підряд присудили „перехідний прапор". З високого темпу праці портові вантажники мають той прибуток, що кожному перепадає по декілька карбованців на тиждень більше, ніж це становив би звичайний заробіток. У той час „держава дістала 469 тисяч карбованців „надплянового прибутку".

СТУДЕНТКА РОЗПОВІДАЄ ПРО СВОЮ НЕДІЛЮ

Студентка з Івано-Франківського розповідає про свій вихідний день на сторінках „Молоді України" з 30 серпня:

„Сьогодні „трудовий десант". Я потрапила на тік колгоспу „Жовтнева революція". Просушувала зерно, згрібала його в мішки. Потім разом з дівчатами виступала перед колгоспниками. Аплодували нам за пісні і танці. Звичайно, ми добре натомилися, зате ввечері наші руки пахли хлібом. Певна річ, є в таборі, як в газетах пишуть, і недоліки. Візьмім, наприклад, автобус. Іде, іде, бувало, наша таратайка — і зупиниться. Бо старий уже, зношений, а нового не дають. Або проблема води. Возять її для кухні, як в пустелю, аж за сім кілометрів. Водогін би зробити самотічний, неподалік є гарне джерело. Клубу також треба, гаража, пристані для човнів".

„ТОРЖЕСТВУЄ ПРИКАРПАТТЯ"

Нагодою для такого торжества, як твердить „Радянська Україна" з 31 серпня, є нібито „підготовка до 50-річчя великого жовтня", хоча Прикарпаття не має прямого відношення до тієї дати, бо потрапило до СССР ще неповна 30 років тому. В статті на першій сторінці, після самовихвалянь, згадується, що під час війни на Прикарпатті діяли такі „українські" комуністичні загони як „загони Шукаєва, Кулагіна, Ісаєва"... Далі „Радянська Україна" твердить: „Діяв підпільний обком партії та підпільні організації, які очолювали сили, що громили німецько-фашистських окупантів. Багато трудящих області активно допомагали партизанам і підпільникам, брали участь у розгромі гітлерівських орд та банд українських буржуазних націоналістів".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346. JERSEY CITY. N.J. 07303

Мирові перспективи

Вибори президента, віце - президента й сенаторів, які відбулися у Південному В'єтнамі 3 вересня ц. р., підсилили надію на закінчення В'єтнамської війни.. Річ у тому, що більшість з-посеред 10-ох кандидатів на президента палко заявилися за миром. Деякі з них обіцяли нав'язати безпосередні розмови з лідерами революційно - підпільного Фронту Національного Визволення, а переможний у недільних виборах генерал Нгуєн Ван Тіє заповів, що коли його виберуть, то він накаже зробити перерву в бомбардуванні Північного В'єтнаму, щоб доказати добру волю й уможливити мирові переговори з Північним В'єтнамом. І він також не виключив, що ті переговори можна буде вести й з Фронтом Національного Визволення, що його дотепер усі офіційні південнов'єтнамські кола таврували лише, як злочинну організацію терористів, підпорядковану диктатові з Ганою.

Очевидно, що Вашингтон, як і його амбасада в Сеулі, поставились до таких миролюбних заяв південнов'єтнамських діячів дуже прихильно, бо до цього часу загально вважалося, що це тільки американці, всупереч волі державного проводу Південного В'єтнаму, говорять про конечність мирного закінчення В'єтнамської війни на базі якогось чесного компромісу, який лиш не загирив би свободи тієї країни. Нічого й казати, що чим ближче до президентських виборів в Америці, до осени 1968 року, тим настирливіше накидається президентові Джансонові вимога закінчити В'єтнамську війну.

Однак, недільні вибори в Південному В'єтнамі насправді не внесли ніякої зміни до всіх дотеперішніх мирових заходів. Відомо, що з комуністичного боку поставлено передумову, щоб Америка беззастережно й остаточно припинила бомбардування Північного В'єтнаму, без ніякого зобов'язання комуністів щодо обмеження власних воєнних дій і лише з імлистою обіцянкою, що тоді „можна буде говорити про мирові пертрактації". Тепер же, після південнов'єтнамських президентських виборів, комуністи виключають будь - який контакт з обраними лідерами Південного В'єтнаму, тавруючи їх далі, як „зрадників", „запроданців" і „американських лакеїв". Можна припускати, що тими самими епітетами обкидатимуть комуністи й тих цивільних діячів, що їх новообраний президент Тіє притягне до свого уряду, навіть тих, які були його виборчими противниками й суперниками.

Отож мирові перспективи у В'єтнамі чорні, поки не буде мирового контрагента, бо для переговорів треба — двох сторін.

Шовіністичний виступ

Від часу створення світової організації письменників ПЕН-Клюб у 1921 р., до якої тепер належать десятки тисяч членів, ця організація відбула у серпні свій 35-й світовий Конґрес. Уперше Конґрес ПЕН-Клюбу відбувся в Африці ,в столиці молодої держави Берега Слонової Кости, в місті Абіджані. На Конґрес прибули понад 150 делеґатів з багатьох країн Европи, зокрема Східньої, із ЗДА, Куби, Австралії, Арґентини; з Канади були делеґати-письменники і англомовні, і французькомовні. ПЕН-Клюб запросив також совєтських письменників, хоч Спілка Письменників СССР ,ані її окремі члени, не належать до ПЕН-Клюбу. Всі троє запрошених були з Москви.

Однією з головних тем цьогорічного Конґресу була тема багатомовности світу, питання поліпшення перекладів, пошанування мов усіх народів. Виявилось, що сама, відносно мала, країна Берег Слонової Кости, крім поширеної там французької мови, має 60 діялектів, і то таких далеких один від одного, що населенню тяжко порозуміватись. Але в той час, як голоси представників різних літератур сходились на тому, що треба шанувати кожну мову в світі, — представники - спостерігачі від СССР Б. Рюріков, Т. Кондравцева і представник підсовєтської Азії Т. Айтматов — виступили з далекими від конкретних пропозицій пропаґандивними заявами про „дружбу між СССР і Африкою". Айтматов твердив, що в СССР усі мови — рівноправні і що „всі мови національних меншин підтримує держава". Журнал „Ню Йорк Таймс Сандей Нюз" з 3 вересня 1967 р. зазначає: в приватній розмові американські письменники зауважили Т. Айтматову, що в СССР переслідується жидівська мова, але він категорично це заперечив . . . Цей же журнал повідомив, що Б. Рюріков „виступив на Конґресі з шовіністичним вихвалянням російської мови, як мови Достоєвського, Толстого і Пушкіна" . . .

На Конґресі ПЕН-Клюбу в Африці знову були прийняті резолюції про звільнення з концтабору Синявського і Даніеля, але вже без згадки про українських письменників. Шкода, що там не знайшлося нікого, хто нагадав би московським шовіністам і про ув'язнених українських письменників, не лише російських та грецьких.

Богдан Галайчук

ПРОТИКОМУНІСТИЧНИЙ ЗАКОН В АРҐЕНТИНІ

Буенос Айрес. — Коли порід триває надто довго, немовля може задушитися або прийти на світ з прикрими деформаціями. Коли йдеться про закон, навпаки: чим довше він родиться, тим більше часу, щоб усунути з проєкту недоліки. Це, зокрема, легко зробити, коли текст законопроєкту опрацьовує рада міністрів, а затверджує президент.

Ще в жовтні минулого року у поінформованих колах говорили, що проєкт протикомуністичного закону лежить на бюрку генерала Онґанії, готовий до підпису. Отже, лежав він досить довго, настільки довго, що проволока викликала здивування, бо протикомуністична постава теперішнього президента не викликає сумнівів. Але ген. Онґанія, як відомо, має „злу пресу" в ЗДА, і тому мусів уважати ,щоб якийнебудь Тед Шульц не добачив у протикомуністичному законі прояву солдатески або антисемітизму, як то було після удару по скомунізованому університеті. Щойно тепер резолюції гаванського конґресу Латиноамериканської Організації Солідарности створили сприятливе підсоння для оголошення протикомуністичного закону.

Коли перше півріччя зближалося до кінця, я довідався ,що в Державному Секретаріяті справедливости та в Секретаріяті Державної Ради Безпеки студіюють мою статтю „Заборона комуністичної партії? Правний підхід до політичної контроверсії", яка появилася ще у 1963 р. в тутешньому правничому журналі „Ель Деречо". Виглядало, що справа актуалізується. Почалась метушня у компетентних установах, появились три різні законопроєкти, двічі студіювали їх міністри разом з військовою верхівкою на засіданнях Державної Ради Безпеки. Врешті - решт, 25 серпня текст закону появився в пресі.

Цей закон „розмежовує з найбільшою прецизністю, з одного боку, злочини, з другого діяльність, яка не є злочинною, але відбирає право („інґабілітує) на виконування деяких функцій". Розглянемо ці два різні аспекти нового закону.

Закон передбачає кару від 1 до 8 років в'язниці для тих, що 1) творять осередки комуністичної формації, 2) збирають для них фонди, залежать від сторонніх держав чи закордонних організацій у відношенні оперативному або ідеологічному (такою закордонною організацією є тепер Латиноамериканська Організація Солідарности). Реченець ув'язнення може бути подвоєний під час війни або супроти рецидивістів. Слід додати, що американський „Інтернел Секюриті Акт" з 1950 р. передбачає кару до 10-ох років.

Переходимо до другого аспекту закону. Комуніст не може бути: 1) публічним функціонарем і навіть службовцем, 2) професором і учителем, не може 3) користуватися публічними стипендіями і субвенціями, 4) мати радіовисильню, телевізійний канал чи аматорську радіовисильню, 5) фабрикувати зброю і вибухові матеріяли, 6) мати друкарню і видавництво або керувати ним, 7), мати нерухому власність у т. зв. зонах безпеки, 8) займати керівний пост у професійних спілках і в патрональних організаціях.

Ця стаття закону опрацьована охайно, список інґабілітацій вичерпний. Наприклад, американський закон з 1950 р. замикає комуністам вступ лише до публічної адміністрації, оборони, спілок та репрезентації хлібодавців супроти працівників, при чому цю останню заборону поширює „Ди Ландрум-Ґріффік Лейбор Акт" з 1955-го року. Перу, Нікараґва, Домініканська Республіка, Панама й Еквадор забороняють комуністам доступ до публічної адміністрації, Параґвай, крім того, до шкільництва, також і приватного. У Південній Африці міністер справедливости може заборонити комуністові доступ до виконування будь - якої функції. В інших країнах інґабілітація можлива лише у висліді судового вироку.

Як бачимо, новий закон рішуче протиставиться комуністичній інфільтрації. Але конкретно, кого вважає він за комуніста? На це питання годі знайти відповіді, і в цьому — Ахіллова п'ята закону. В обґрунтуванні закону є мова про „те, що у загальному можна звати комунізмом", а далі вживається іменник „комуніст", начебто це поняття не вимагає дефініції.

Це — прикрий недолік. Наприклад, коли йдеться про ЗДА, згаданий закон з 1950 р. обмежується з'ясуванням суті комуністичного руху і здефініюванням двох типів комуністичних організацій: „організацій акції" та „організацій фронту", чи пак, по - еспанськи, „організацій фасади", за якими криються перші; „Комуніст Контроль Акт" з 1954 р. додає до того ще третю категорію: організацій, інфільтрованих комунізмом. Крім того цей останній закон подає точний критерій, який дозволяє безсумнівно ствердити, чи така або інша особа справді бере участь у комуністичному русі, чи може є лише „пінкі" або посуває надто свій лібералізм. Він вичисляє 12 різних форм участи в комуністичній партії чи співпраці з нею, а опісля, щоб не залишити ніякої щілини, додає: „участь в будь - якій іншій формі у діяльності, плянуванні, акціях чи об'єктивах організації".

Коли автори арґентинського законопроєкту вважали, що американські дефініції занадто довгі, вони могли вжити формули південноафриканського закону, маючи на увазі, що Південно - Африканський Союз перейняв у спадщині по Голляндії европейське континентальне право, яке діє також у Латинській Америці, тим самим тамошня законодатна техніка дуже зближена до арґентинської. Згідно з 1-ою статтею південноафриканського протикомуністичного закону з 1950 р. за комуніста вважається не лише того, хто сам називає себе комуністом, але й того, хто боронить комунізм, дораджує комуністам, заохочує їх або підтримує будь - який комуністичний об'єктив.

Недостача дефініції була б, врешті - решт, вибачлива у таких країнах як ЗДА, Великобританія чи скандинавські країни, де існує суцільний комуністичний рух, так що суспільство чітко споляризоване: з одного боку члени й поплентачі компартії, з другого — громадяни, що не мають ніякого відношення до комунізму. Інша ситуація у Південній Европі, як також у Латинській Америці, де поруч компартії існують марксистсько - ленінські організації, деякі з них навіть куди аґресивніші.

Після ліквідації партизанів у північній Арґентині, тодішній головний директор жандармерії, а тепер головний командувач армії ген. Альзоґарай — брат арґентинського амбасадора у Вашинґтоні — заявив журналістам, що партизани — не комуністи, а „ліві націоналісти". Щойно згодом спростував він цю жалюгідну заяву. В той самий час вибух в арґентинській столиці таємний арсенал, що, як виявило слідство, належав до марксистського сектору пероністів. Це не єдиний сектор такого роду, бо існують і інші, на щастя, нечисленні, групи марксистів - ленінців, які називають себе пероністами і гучно підкреслюють льояльність супроти Перона; ватажок одної з цих груп Джон Кук (не надто арґентинське прізвище!) живе на Кубі, працюючи в субверсивному штабі. Крайньо права націоналістична організація „Такуара" кілька років тому розбилась, при чому її ліве крило (провідник якого теж має не надто латинське ім'я і прізвище: Джо Бакстер) перейшло явно й славно на марксистсько - ленінські позиції.

Подібне явище можна помітити в католицькій лівиці, зокрема у змарксизованій Католицькій Акції Університетської Молоді: зустрінете там і священиків і світських, які твердять, що релігія не має ніякого відношення до питання політичного устрою, тому християнин має повне право бути ортодоксальним марксистом - ленінцем. Інша ліво - католицька ґрупа видає журнал „Хрістіянізмо і Революсіон", в якому прославляє болівійського священика, о. Каміля Тореса, що згинув у комуністичних рядах.

Крім марксистських інфільтрацій у чуже середовище, існують чисто марксистські рухи, далекі від комуністичної партії. Найбільша перуанська партія, АПРА, сьогодні гостро протикомуністична, мала колись марксистську плятформу. Троць-

(Закінчення на ст. 3-ій)

Лев Шанковський

НАЇЖЕНИЙ КОРДОН

(2)

Спроби совєтських прикордонників розстрілювати ті товпи з кулеметів використовувала неґайно китайська пропаґанда, мовляв, „мордують наших жінок і дітей".

Москва заборонила проти „порушників кордону" вживати зброї. В лютому цього року через степовий кордон у Читинську область зайшло 30,000 китайців на глибину 15 кілометрів. Совєтські прикордонні війська оточили їх і совєтський генерал наказав військовим кухням готувати для них їжу. Голодні китайці їли совєтські харчі, але й не думали повертатися на китайську територію. „Нас там постріляють", — казали вони з сльозами совєтським офіцерам.

Совєтський генерал закликав на розмову китайського генерала. Загрозив йому, що, коли він не відкличе китайців назад, совєтська авіяція й важка артилерія неґайно збомбардують місто Лю-пін та інші міста на китайській території. Китаєць подумав і послав своїх ординарців, щоб відкликали китайську масу назад. Так і сталось: 30-тисячна маса селян повернулася на китайську територію.

„Але нам волосся на голові їжилось зі страху на саму думку, що китайський генерал не послухає, — казав Сілінський. — Не знаю, чи й Москва могла б щось у цій справі порадити. Вона дала вільну руку нашим командирам. Це дає їм змогу швидко приймати рішення, але якщо їхні заходи будуть безуспішні, вся вина за неуспіх буде покладена на їхні плечі".

Над р. Амуром, серединою якої проходить кордон, інциденти приймають іншу форму. Від вересня до травня р. Амур замерзає і грубий лід вкриває його поверхню. Отож, впродовж цього часу на льоді збираються тисячні маси китайців, головно навпроти м. Благовіщенська, Хабаровська та інших заселених пунктів. Через голосники ведеться безнастанна пропаґанда проти „московських ревізіоністів", „зрадників комунізму", „лакеїв американського імперіялізму". Китайські пропаґандисти закликають совєтське населення „продовжувати революцію", робити державний переворот, винищувати „зрадників".

На совєтському боці також збираються юрби людей, міліція, військові частини зі зброєю. Ніхто не знає, що наміряється робити багатотисячна маса китайців, серед якої теж чимало військовиків. Пропаґанда ведеться безупину, часами надають музику.

Інколи приводять на середину замерзлої ріки якихось в'язнів і перед очима совєтської маси відрубують їм голови. Пояснюють, що це — аґенти московських „ревізіоністів", шпигуни і погрожують, що прийде час, коли всім „московським ревізіоністам" та „капіталістичним аґентам" повідрубують голови. Коли наступає відлига і коли р. Амур звільняється з льодових оков, трупи помордованих в'язнів пливуть вниз рікою, а китайські пропаґандисти через радіо розповідають своєму населенню про помордованих „московськими катами китайських братів та сестер".

Одного разу, коли на совєтському боці зібралося чимало людей, китайці, не зважаючи на мороз, немов на одну команду поскидали штани, і пропаґандисти через голосники почали обсипати „московських ревізіоністів" найпаскуднішою лайкою. Цього вже було большевикам забагато, і совєтський командир наказав збомбардувати з гармат лід по совєтському боці кордону. Артилеристи здобули безкровну перемогу над китайською юрбою: вона кинулася навтікача ,навіть не позапинавши штанів.

Тисячі таких інцидентів мали місце на совєтсько-китайському кордоні, і вони мають незаперечний вплив на населення прикордонних міст. З Благовіщенська й Хабаровська чимало людей виїжджають на захід. Ред. Портіш зустрічав таких утікачів. Знайомий науковець заявив йому, що вибирається до Москви, дармащо в Хабаровську дуже добре себе почував і багато заробляв, але його дружина рішуче зажадала виїзду. Коли ред. Портіш запитав цю жінку, чому не хоче залишатися в Хабаровську, вона піднесла руки до очей і пальцями розтягнула повіки в сторони. Було ясно — боїться китайців.

Ось стільки розповів ред. Портіш і його інформатори. Дивним дивом, цих подій якось не зауважує світова преса, зокрема американська, і нічого не пише про них.

Останнім часом багато дечого було такого, про що американська преса мовчала. Хто й де чув або читав, наприклад, що СССР мав свою базу на території Єгипту. Навпаки, писали, що СССР ніде таких баз не має. Або що цю базу 5 червня вранці збомбили ізраїльські літаки, спаливши 30 літаків ТУ-16, зовсім не побоюючись відплати „могутнього" СССР. Чи про захоплення 32 совєтських старшин, в тому числі генерала ,в полон ізраїльським військом у Сирії, про що доводилось читати в европейських газетах та журналах, які містили навіть знімки цих полонених.

Це погано, коли преса стає знаряддям пропаґанди, перестаючи бути об'єктивним інформатором свого читача про події, що справді мали місце.

(Кінець)

● **Японський прем'єр Ейсаку Сато виїде** з Японії 20 вересня ц. р. на одномісячну подорож до різних країн. Його напевне приймуть в кількох південно-азійських державах дуже приязно, бо він везе їм дорогоцінні дарунки, вартістю на понад 100. мільйонів долярів: у Бірмі Японія обов'язується збудувати фабрику автомобілів, в Індонезії нову велику греблю, багато шкільних будинків на Філіппінах та нове летовище в Ляосі.

З НАШИХ БУДНІВ

КИТАЙСЬКИЙ ДИПЛОМАТ

У бизнесовому світі втерлася поговірка, що покупець, мовляв, завжди має рацію. Коли ж до української крамниці попаде покупець-українець, то він завжди має подвійну рацію. Бувають ще у нас такі патріоти, котрим здається, що вони роблять українському купцеві велику ласку, коли забіжать часом щось у нього купити, і впарі з тим вони собі уявляють, що того ж рідного купця зустрічає нечуване щастя з того приводу, що він має нагоду їх обслужити.

Цікаво й повчально спостерігати час від часу ось такі побутові сценки на долині міста Ню Йорку. До одної з книгарень з шумом і скрипом увійшли дві паннусі: одежина на них, якщо б її можна так назвати, — останній крик моди! Вправді, прикоротка форма свариться з обильним змістом, та це неважне. Важливе те, що це птички заграничні, — прилетіли аж з Флориди і, по дорозі на Експо-67, вступили до Ню Йорку.

— Оце у вас така українська книгарня? — загомоніла перша птичка.— „Шварц, мидло і повидло", як говорили колись в Старім Краю. . . А чому той Шевченко на портреті такий засумований?

— Пустіть нам якийсь веселий рекорд, то може й Шевченко повеселіє, — защебетала друга перепеличка.

Прослухавши з півдозена „веселих" платівок, розпитавши про ціни на кераміку, вишивані блюзочки, ікони, писанки, патефони та іншу ґалянтерію, щебетливі гості з Флориди раптом пригадали собі, що вони забігли сюди купити . . . баньку меду!

— Тільки чи є у вас той кращий сорт, депортований? — спитала одна.

— Ви розумієте? . . Такий, заграничний, — пояснила друга.

Не подавши виду та й вусом не моргнувши, власник книгарні, абсольвент Високої Торговельної Школи, чемно й ввічливо витлумачив птичкам красноперим, що заграничного меду в нього немає та й не оплачується спроваджувати його, коли є так само добрий і свіжий свій, американський.

— Ану, покажіть, який маєте.

— Оцей — гречаний, — показує продавець, — а цей липовий. . .

— Пане! — перебиває його одна з перепеличок, — навіщо нам гречаного меду? Ми прийшли до вас купити звичайного, бджоляного!

Може хтось інший, бувши на місці власника книгарні, вийшов би із себе і сказав би щось „до слуху" заграничним птичкам, які, забравши в нього півтори години часу та перерививши півкнигарні, дійшли врешті до висновку, що їм не треба гречаного меду, лиш бджоляного. . .

Та вони цим не здолали захитати рівноваги духа українського купця! Слушно сказав котрийсь з наших економістів: „Хто має перевишкіл в українському купецтві, той може стати китайським дипломатом".

Михайло Данилюк

ПОВСТАНСЬКИЙ ЗАПИСНИК

(50)

Діють також інші загони. Найбільш рухливим, крім Блакитного і Крука, став Яворенко на території поміж Дедеркалами і Ланівцями. Виявилось, що його група ніщо інше, як той самий „Фронт Української Революції", від імени якого говорив Михайло С. Цей останній, виявляється, працює лише в пропаґанді, а групу очолює Яворенко, колишній учитель сільськогосподарської школи. Це той самий, що забрав друкарню в Крем'янці. Енерґійна людина, має вишкіл з червоної армії. Посварився геть із Круком, як той позичав, а потім цілком забрав від Яворенка друкарню . . . Має дуже доброго помічника, ляйтенанта Костю, колишнього старшину червоної армії, що втік з полону. Тепер дали кілька малих боїв в околиці Вишгородка і Ланівець. Крук сердиться, що „його не слухають".

Вишня зі своїм „козацтвом" ходить рейдом і зробив уже кілька засідок поза Вишневцем. Жаліється, що його рухи часто паралізують боївки Крука. Співпрацює з Яворенком.

Прикра новинка про Байду. Він перейшов у загін „Вільної України", став його оперативним старшиною. Відділ тримається збоку, і Байда заявив, що пристане, але вже до об'єднаної армії . . . Зробили вже кілька випадів в сторону шляхів на Славуту. Десь загорнули три німецькі вантажні авта з санітарними припасами, ліками, інструментами, навіть рентґенівською похідною машиною. Хвалиться Байда, що тепер буде „просвічувати голову кожного німака, як зловить, щоб знати, що там вариться".

До табору Хрона область прислала Василя Штуля, молодшого брата Олега, який, як повідомив Василь, тепер у штабі Бульби, куди його делеґувала ОУН. Василь, тепер під псевдом Чорнота, це колишній семінарист із Крем'янця ,родом десь з Полісся, бистрий і розумний хлопець. Приїхав помагати в політичній роботі загону. Троян, також семінарист, не може натішитися, що „їхня бере гору". Оповідав Василь, що ще один їх товариш, Андрій Мисечко, який тепер редаґує газету „Волинь" у Рівному, також семінарист — і де їх тільки взялось? — чує, що йому горить під ногами, і незабаром махне в ліс. Але, мабуть, сюди не прибуде, а поїде на північ, до Бульби.

Побут Блакитного в лісах мав, мабуть, найкращий успіх у тому, що йому пощастило нарешті зв'язати товариським словом Хрона і Каменя. Блакитний з Круком домовились і цей плян перевели. Хрін від нас і Камінь від Крука обіцяли співпрацю. Хрін все ж таки каже, що Каменеві не вірить . . . Блакитний з Круком установили клички по терену і домовились „говорити ширше" про співпрацю у цілому повіті. Мають зустрінутися в цій справі знову в лісі. Як початок співпраці — заплянували на наступний тиждень спільну акцію проти касарень із жандармами в Білокриниці. Блакитний кине туди боївки Вихора з Угорського району для допомоги. Крук обіцяв намовити Черника, щоб також допоміг.

Ситуація в терені виглядає добре. Хлопці співпрацюють, хоч часами один з одного кепкують. Це добрий початок для бойовиків, і люди христяться, дякуючи Богові, що „наші якось ладнають" . . . Треба лише кувати залізо, поки гаряче, і таки встановити спільний штаб. Крук не знає, що йому скаже його провід на такі задуми, але, щоправда, і Блакитний не знає, хоч і пропонує такі пляни. З области та інспекторату директив нема.

Блакитний втомлений. Троян аж пашить і заявляє, що в організаційній сітці довго не втримається, хоче іти в ліс. Лисий питає, що він „має до лиха робити". Фока рішуче заявляє, що хоче перейти під команду Блакитного, бо йому „політики" вже досить, як і Троянові.

Ніхто відповіді дати не може. Для Лисого завдання: відлучитись на два-три тижні і вишколити кіннотчиків у загоні. Лисий — бунчужний з полку чорношличників, отже, діло повинен знати . . . Але відносно сітки організації, включно з Трояном й іншими, Блакитний відмовляється. „Принесіть посвідки, що вас там звільнили — тоді пущу в ліс", — каже. Справа, очевидно, всім ясна. Інструкції ще з лютого і березня твердо говорять, щоб із партизанки масівки не робити, зберігати боївки по терені і зберігати сітку організації.

А хлопців все таки кортить. Хто їх утримає? А може вже є інші інструкції? Блакитний каже, що після Великодня їде до Рівного. Там мусять щось сказати.

Нарада закінчилась. Залізняк зняв заставу і подався на Шпиколоси. Граб тачанкою поїхав на Катербурґ. Хлопці розходились.

Довідались усі чимало, а все таки — ще так багато питань, здогадів, сподівань. Таку весну можна пережити лише раз у житті . . .

*

За тиждень — Страсний четвер.

Як ішов Блакитний тереном — люди вже готувались до Великодніх Свят. По селах білили хати, яких щітка з вапном не торкалася від тридцять дев'ятого року, а то й раніше. Селяни метушились біля церков, прибирали, мили вікна, підмальовували стіни. Настрій бадьорий, веселий. Коли б не великий піст, мабуть, хороводи ходили б по майданах.

Совєтські провідники в Києві дезінформують туристів

Українка з Америки, яка побувала в УССР як туристка, надіслала до Редакції листа, в якому розповідає про відвідини музеїв Тараса Шевченка, Лесі Українки та ін., також Байкового кладовища в Києві, де спочивають вічним сном багато українських діячів. У листі наведено приклад, як провідник у київському історичному музеї пояснював російською мовою закордонним туристам „гріх гетьмана Сагайдачного проти Росії" (дарма, що за славного Сагайдачного не існувало ще терміну „Росія", а було тільки царство Московське). Наводимо ту „інформацію" в перекладі з російської мови: „А це ось хрест козацького гетьмана Сагайдачного. Він подарував цього хреста церкві ‚за отпущеніє грєхов", бо гетьман свого часу виступив проти Расії"... У книзі відгуків у Музеї Тараса Шевченка в Києві відвідувачка прочитала, між ін., такий зворушливий запис: „Прийшов, Батьку, в Твою хату щоби низенько поклонитися Твойому образові".

„РЕБЯТА СЕРЦЕМ НЕ СТАРЕТЬ!"..

У київській „Молодій Україні" з 26 серпня надруковано на першій сторінці ще один фотодокумент, що свідчить про централізовану згори русифікацію України. На фотознимці зображено сталеву домну ч. 8 на Криворіжжі, на якій виразно видко великий напис: „Ребята, серцем не стареть!", себто „Хлопці, не старіймо серцем", а поруч — шахтарі-українці з тієї шахти: Іван Самелюк, Олександер Колодний і Петро Селезень. Одні — працюють, а інші за них і для них — пишуть...

Ніна Руденко-Захарій на поважному становищі в Трентоні

Ніна Руденко

Трентон. — Шкільна Управа стейту Ню Джерзі призначила Ніну Руденко-Захарій, 28-річну вчительку у Гемілтоні Гай-Вест, на „супервайзера" у відділі стипендій, із початковою річною платнею 9.405 дол. Вістку про це подали всі американські газети в названому стейті в повідомленнях про зміни й нові призначення в стейтовому управлінні.

Ніна Руденко-Захарій народилась в Києві, як донька Івана й Мотрини Руденко і сестра Миколи Руденко, які живуть у Ричмонді, Вірджинія. У 1960 році вона скінчила Професійний інститут-коледж в Ричмонді і переїхала до Трентону, Н. Дж., на вчительську посаду в Гемілтон Гай'скул Вест, на передмісті названої столиці стейту Ню Джерзі, при чому продовжувала студії. Таким чином у 1962 році дістала ступінь „мастера" в Райдер-коледжі. Вийшовши заміж за Миколу Захарія, мешкає в Гемілтон Сквер, зараз біля Трентону.

Ніна Руденко-Захарій звертає увагу нашій студіюючій молоді, що стейтова Стипендійна Комісія в Ню Джерзі дає щорічно 4 500 стипендій на продовжування студій після закінчення середньої школи (гайскул). В минулому році губернатор стейту Ню Джерзі поширив програму стипендій, і абсольвент середньої школи з добрими вислідами має шанси дістати стипендію у висоті 1.000 дол. на рік.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Громада молодих мистців українського Шикаґо збагатилася на свіжу надійну професійну силу: Ярослава Лонгина Кучма закінчила Іллинойський Університет, осягнувши звання бакалавра з Fine Arts in Graphic Design.

Ярославу знає здавна вся українська громада. Це ж вона не раз декорувала сцени і залі для імпрез і виставок в школі, в „Обнові", чи в більших авдиторіях, де відбувалися українські концерти. Уже 16-літньою дівчиною Ярослава одержала від кардинала Маєра почесне відзначення за виготовлення оригінальної плякати на мистецький конкурс, влаштований архидієцезіяльним щоденником The New World у Шикаґо. В 1961 р. Ярослава, учениця середньої школи Джозефінум, здобула першість у конкурсі мистецьких плякат, улаштованім Стейтовим Бюром Праці та заходами Стейтового Департаменту Американських Ветеранів II світової війни з метою заохотити працедавців приймати на працю воєнних інвалідів. Тоді плякатa Ярослави здобула найвищу нагороду з-поміж 3 600 надісланих на конкурс плякат учнів 10 - 12 кляси. Того ж року Ярославу вислала управа цієї школи на курс Workshop on High School Publication у Стейтовому Огайському Університеті в Атенах, Огайо, і здобула там цертифікат заслуги за видатні успіхи. Набутий на цьому курсі досвід вона використала ще того самого року як упорядниця-редакторка великої ілюстрованої книги — річного звіту школи Джозефінум. В 1962 р. Ярослава репрезентувала Україну під час Тижня Поневолених Народів у Шикаґо.

Ярослава Кучма

Ярослава Кучма народилася в 1944 р. в Підгайцях, в Західній Україні, і ледве кількамісячною дитиною залишила разом з батьками Григором та Ганною рідну землю. Вчилася в українській парохіяльній школі св. Миколая в Шикаґо та в школі українознавства „Учительської Громади". По закінченні дівочого гайскулу студіювала в Іллинойському Університеті. Навчання рисунків і малювання розпочала в мистецькій студії проф. Петра Зінченка, де вчилася 4 роки. Виявила теж здібності в галузі портретування. За портрети през. Айзенгавера і Кеннеді одержала з президентських канцелярій листи з подякою.

Ярослава є теж діяльною пластункою у шикаґівській Пластовій Станиці. Ставши старшою пластункою, працює як сестричка - виховниця серед новацтва. Разом з батьками і братом є членкою 221 Відділу УНС ім. св. Стефана. Незабаром відбудеться її весілля з Аскольдом Нестюком. Батьки, друзі, союзова, пластова і вся українська громада Шикаґо благословлять молоду мисткиню та її обранця щастям - успіхами на новій дорозі життя.

Н. Н.

В „Комсомольській Правді" появилась стаття в обороні християнської релігії

Москва. — в органі комсомольської організації „Комсомольская Правда" появилась в четвер 31 серпня ц. р. стаття якоїсь М. З'язісвої в якій названа авторка таврує атеїзм, як „зло", що проповідує „вічну боротьбу всього проти всього", та поручає заведення навчання релігії у школах. Хоча ця стаття появилась поруч із статтею В. Кокашинського, який проповідує атеїзм, як складову частину комуністичного світогляду й способу життя, проте поява статті в обороні християнської віри й релігії та ще й із одвертим таврування атеїзму на сторінках комуністичної газети в СССР звернула на себе загальну увагу закордонних обсерваторів в Москві. Коментатори пригадують при цій нагоді, що в недавньому опиті 100 громадян міста Казані виявилось, що 21 доросла особа призналась до своєї релігійности.

Молодь в Україні рветься до науки: по три зголошення на вільне місце

Київ. — За повідомленням „Молоді України" з 19 серпня, на кожне вільне місце в університетах та інститутах УССР було надіслано 3,4 заяви бажаючих студіювати. Разом надійшло до вузів — вищих учбових закладів — 237 000 заяв. Заступник союзно - республіканського міністра освіти УССР В. Маланчук повідомив, які фахи українська молодь хотіла б найбільше придбати: „Як і торік, „чемпіони" конкурсів університети, педагогічні та медичні інститути. Тут на одне місце надійшло від 4 до 7 заяв, зокрема, до Слов'янського педагогічного — 6.8, Луганського педагогічного — 6,8, Запорізького фармацевтичного — 5,1, Київського університету — 5,0, Донецького університету — 4,7 заяви.

Популярні серед цьогорічних абітурентів Український поліграфічний Інститут (4 заяви на місце), Київський технологічний інститут легкої промисловосто (4,3)". Щоб потрапити в УССР до вищої школи, кандидат повинен не тільки здати дуже вимогливі іспити, але й мати рекомендації від місцевого комсомолу; вимагається також посвідки про так зв „виробничий стаж", що кандидат уже десь працював на підприємстві, або в колгоспі, і такі кандидати мають більше шансів потрапити до вузу.

ПРОТИКОМУНІСТИЧНИЙ ЗАКОН В АРҐЕНТИНІ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

кісти творять у більшості латиноамериканських країн, також в Арґентині групи інтелектуалістів, але в Болівії існувала до революції масова троцькістська партія під проводом відомого Хуана Лечіна.

Чілійська Соціялістична Партія має стовідсоткову марксистсько - ленінську плятформу. Точніше сказати: стоп'ятивідсоткову, бо вона погорджує комуністичною партією, якій закидає збуржуазнення. І, до речі, не вона одна. Як відомо, на недавньому гаванському конґресі Латиноамериканської Організації Солідарности дійшло до гострої поляризації між компартіями, зорієнтованими на Москву, та прокитайськими і прокастрівськими рухами; в повідомленнях телеграфічних аґенцій перших називано комуністами, других — „лівими екстремістами".

Тому, коли тепер, застосовуючи новий протикомуністичний закон, обвинуватять у комунізмі „лівого екстреміста" типу Джона Кука чи Джо Бакстера, він може образитися. І, що гірше, може доказати, як 1 + 1 = 2, що він не комуніст, не має нічого спільного з комуністичною партією, навіть осуджує її. Апеляційному судові не залишиться нічого іншого, як анулювати таку кваліфікацію. Адже з законі стоїть ясно, чорне на білім, слово „комуніст", без ніякої дефініції, ніякого окреслення, яке дозволило б розтягнути це поняття на решту марксистсько - ленінського руху, що переліцитовує у радикалізмі компартію.

Це — прикрий, непрощенний недолік нового арґентинського протикомуністичного закону.

Михайло і Катерина Джорджія відзначили 45-ліття подружжя

Подружжя Михайло і Катерина Джорджія в Єгипті, Пенсилвенія, 22-го липня ц. р. відзначили 45-ліття свого вінчання. З цього приводу о. монсеньйор Стефан Тиханський відправив Брагодарну св. Літургію. Пізніше була гостина, в якій взяли участь гості з Ню Йорку, Н. Й., Елмайри, Н. Й., Амстердаму, Н. Й, Ронселіру, Н. Й., та знайомі з близьких околиць.

На просьбу ювілятів промовив о. монсеньйор Стефан Тиханський. Присутні склали пожертви на те, щоб дещо купити до церкви в Рідному Краю.

Ювіляти давніше мешкали в Ню Йорку, тепер живіть в Єгипті, Пенсилвенія. Пані Катерина Джорджія в Ню Йорку працювала в Українському Відділі Американського Червоного Хреста. На новому місці вона й далі працює в Американському Червоному Хресті. Пан Михайло допомагає їй в цій праці. Подружжя Джорджія має одного сина Андрія та одну внучку.

Михайло і Катерина Джорджія

Василь Труфин

СПРАВА ШКІДЛИВОСТИ ПРОСВІЧУВАННЯ рентґенівським промінням в Сенатській Торговельній Комісії. Дентист і професор медичної школи при Вандербілтському університеті д-р Фред М. Медведєв сказав, що він винайшов прилад, який на 20 разів зменшує рентґенівське проміння під час пересвітлювання зубів, але не міг свого винаходу продати комусь в цілях його використовування, бо Американське Дентистичне Товариство користується давніми рентґенівськими машинами і не цікавиться новим винаходом. Директор лябораторії в Овк Родж зізнавав в цій самій Комісії, що від 3,000 до 30,000 смертних випадків спричинені пересвітлюванням апаратами рентґена кожного року, щоб встановити діягнозу пацієнта.

ЗАДРОТОВУЮТЬ КОРДОН МІЖ ЧЕРВОНИМ КИТАЄМ І ГОНҐ КОНҐОМ

Вояки із британських допоміжних з'єднань ставлять огорожу із колючого дроту здовж прикордонної зони між комуністичним Китаєм і Гонґ Конґом поблизу місцевости Льо Ву, де останнім часом відбувалися організовані китайськими комуністами заворушення.

Філателістичні видання

З нагоди 50-ліття української революції та відродження української державности в цьому році, яке українська спільнота у вільному світі відзначає ці великі історичні дати, український Філателістичний клюб в Боффало, щоб гідно відзначити ці роковини, випустив друком філателістичну коверту. Коверта середнього розміру, на ній з лівої сторони поміщена мапа України, а на півдні Чорне море. Всі більші назви міст, ріка Дніпро та Чорне море подані латинкою. На мапі подані такі міста: Львів, Перемишль, Ужгород, Чернівці, Київ, Харків, Запоріжжя, Краснодар Одеса, Ставропіль і Крим над Чорним Морем. З лівої сторони мапи вгорі в кольорах синьо-жовтий прапор, який повіває над всією Україною, внизу з лівої сторони Тризуб, жовтого кольор у. Вгорі і заокруглено з правої сторони напис англійською мовою: 50-ті роковини відродження Української Державности й історичні дати: 1917 — 1967 рр., а внизу під мапою України цей самий напис українською мовою, тільки без історичних дат, а далі напис англійською мовою: Український філателістичний клюб в Боффало. Клюб випустив 2.000 штук (дві тисячі) вище поданих нами коверт, які частинно розіслав до всіх наших визначних установ, за які отримав вже признання і похвалу за добрий почин, яким увіковічнив Великі Роковини української революції. Решту коверт пустив у продаж для всіх любителів і збирачів філателістики. За одного доляра можна отримати десять коверт.

Микола Пінкас

Делеґація УССР братається з канадійськими „прогресистами"

Монтреаль. — Офіційну „урядову" делеґацію з УССР, очолену заступником голови „ради міністрів УССР" Пйотром Троньком, яка прибула до Канади на ЕКСПО-67, офіційно ніхто не привітав з канадійського уряду в Оттаві. Формально вітали її голова Світової Виставки та посадник міста, в якому відбувається Виставка. Не було також гарматних салютів, що ними завжди вітає Канада прибуття представників незалежної суверенної держави. Тому після виступу на ЕКСПО-67 уся „урядова делеґація" з УССР поїхала на Ніяґарський водопад, а потім подалась на відвідини „відділення товариства українських канадців, ТУОК". „Радянська Україна" з 29 серпня 1967 р. інформує своїх непоінформованих читачів, надаючи вістці парадного тону: „З нагоди національного Дня України на „ЕКСПО-67" і перебування делеґації УРСР виконком Квебекського відділення Товариства українських канадців (ТОУК) влаштував у Монреалі прийом. Секретар ТОУК Петро Кравчук виступив з теплою промовою, делеґації було піднесено вітальний адрес українських канадців...

Тепла товариська зустріч відбулася в Торонто, де гості з України приймали керівники і члени Торонтського відділення ТОУК. Крім делеґації, на ній були присутні українські артисти...

Під час перебування в Торонто голова делеґації П. Т. Тронько відвідав дочку видатного українського письменника Івана Франка — Ганну Франко і мав з нею дружню розмову".